

VRAK, quo vadis?

In het vorige nummer van VRAK-info (2014-1) kon u lezen dat we wegen zochten om VRAK nieuw leven in te blazen en vroegen we om uw inbreng. We kregen per mail, telefoon en brief heel wat fijne reacties, waarvoor onze dank. Op de projectvergadering van 22 november in Gent werd door acht personen uit de vredesbewegingen op een positieve manier nagedacht over een vervolg van de dertigjarige werking van VRAK, al dan niet met nieuwe thema's of invalshoeken en al dan niet in samenwerking met andere (vredes)bewegingen.

Overzicht

Op die bijeenkomst gaf VRAK eerst een beknopt overzicht van de werking van de laatste eenendertig jaar (1983-2014).

- a) **Lobbywerk in het parlement.** Een wetsvoorstel over het gewetensbezwaar tegen de militaire bestemming van belastinggeld (GBMBB) werd in elke legislatuur ingediend in Kamer en Senaat (vaak met een aantal wijzigingen). Er was veel begrip en waardering bij de meeste parlementsleden van de meeste partijen, maar er kwam geen doorbraak.
- b) We gaven **uitleg over het GBMBB** aan de bevolking op wereldfeesten, kerstmarkten, conferenties, vrouwendagen, enz. Het publiek hoorde ons met grote sympathie aan.
- c) Twee personen hadden een **rechtszaak**. Die van J. Hellebaut ging zelfs tweemaal tot bij Cassatie.
- d) Er waren diverse **boedelbeslagen** en uiteindelijk drie **boedelverkopen** (in Gent, Merelbeke en Leuven) met uitstekende weerklank in de pers.
- e) Verder waren er ook veel **weigeringen om het symbolisch bedrag van 500 BEF te betalen**; deze weigeringen werden gevolgd door loon- of bankbeslag, zonder weerklank in de media.
- f) De **VRAK-info** verscheen ongeveer viermaal per jaar (meestal op 8 blz.) tot eind 2009, daarna minder frequent.

g) VRAK organiseerde twee heel geslaagde **internationale conferenties** in Brussel (november 1992 & juli 2004) van de 'International Conference of War Tax Resisters and Peace Tax Campaigns'.

h) We werkten ook mee aan **Conscience and Peace Tax International** (www.cpti.ws).

Gedachtewisseling over het kernthema en aanverwante thema's

Het wetsvoorstel GBMBB is ingediend bij de Commissie Financiën omdat men dat in het parlement zo wilde terwijl het eerder een ethische kwestie is en beter door de Commissie Binnenlandse Zaken behandeld kan worden.

In de geschiedenis duiken veel (ethische) thema's op die pas veel later weer met succes worden opgenomen. Ook voor GBMBB is nu een "tijd van recessie" (herfst- en wintertijd) aangebroken. We kunnen ons terugplooiën maar de idee levend houden via het tijdschrift en zo het grote publiek informeren.

VRAK kan samenwerken met Vrede en Vredesactie i.v.m. het platform tegen de aankoop van de F35 (JSF). De bevolking is niet opgezet met een aankoop van 6 miljard. Dit komt neer op 1000 euro voor een gezin van twee personen.

We kunnen ook de idee van GBMBB blijven uitklaren voor het publiek in een charter omdat het begrip "gewetensbezwaar" niet meer bekend is bij het jongere publiek. We moeten blijven zeggen dat bewapening en oorlog geen antwoord/oplossing bieden omdat die niet de waarheid en een oplossing nastreven. Gandhi wilde de term "geweldloze actie" niet gebruiken en noemde zijn acties "satyagraha" ('essentie-grijpen': het grijpen van wat echt waar is).

"Vrede is een keuze", schreef Jan Hellebaut in ons vorig nummer van VRAK-info. Hoe gaan we met conflicten om? Welke middelen kiezen we? Daarover moeten we schrijven in de VRAK-info, in opiniestukken in kranten en in tijdschriften. Ook het werk van P. Patfoort en haar inzicht in geweld en geweldloosheid kunnen daarbij betrokken worden.

De deelnemers vinden het belangrijk dat VRAK blijft bestaan. In een slabakkende periode moeten we de waakvlam gaande houden. Versnippering is geen oplossing. Beter is samenwerking met andere organisaties en tijdschriften. Blijven volhouden in het positieve dat we wel willen. Menselijk contact zoals vandaag in deze vergadering is positief en nodig. We moeten het publiek en de politici aanspreken in campagnes en artikels om zichtbaar te blijven: we bestaan. Zichtbaar zijn, aanwezig zijn op vergaderingen en manifestaties van andere organisaties. Het geeft ook meer enthousiasme als je medestanders ontmoet.

Al is er nu weinig schwing in VRAK, mensen reageren positief op artikels en vragen om meer. De website van VRAK moet blijven bestaan, vindt men.

We kunnen ook nog leren van de heldere, aangename en didactische website www.peacepays.org.

Gewetensbezwaar is persoonlijk en bestaat ook nu nog. Vredesactie werkt aan een website van en over GB, een register voor gewetensbezwaarden, breed gezien o.a. in verband met de F35 en de 6 miljard euro.

We kunnen ook de gevallen van afkopen van militaire dienst ("buy out") opvolgen, in samenwerking met het European Bureau on Conscientious Objection (EBCO). Zie ook het artikel 'Internationaal nieuws over gewetensbezwaarden' in deze VRAK-info. Deze praktijk is vooral gangbaar in Griekenland en Turkije, en komt dus ook voor bij jongeren uit die staten in België. Misschien kan een gewetensbezwaarde de afkoop als schending van het mensenrecht aanhangig maken bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg.

Besluiten

De deelnemers aan deze bijeenkomst stellen voor dat VRAK blijft bestaan in samenwerking met anderen. Aangezien iedereen druk bezet is, rijst de vraag hoe de bovenstaande doeleinden praktisch kunnen worden uitgewerkt. Teksten en aankondigingen kunnen worden uitgewisseld. Er worden reeds veel teksten geschreven over bewapening en haar financiering en over het ongenoegen bij velen om daar financieel aan bij te dragen. Er kan ook worden gerapporteerd over geweldloze conflicthantering (satyagraha). Het tijdschrift (VRAK-info) en de website van VRAK (www.vredesbelasting.be) blijven bestaan en worden levend gehouden met inbreng van allen.

Er is nood aan kennismaking en uitwisseling van ideeën. Tijdens herdenkingen van WO I was er aandacht voor desertie. Er komt een conferentie over GB in WO I.

We houden contact met Vrede, Vredesactie, EBCO, CPTI en de Coalitie tegen verarmd uranium wapens.

Persoonlijke getuigenissen over diverse vredesacties, zoals boedelverkopen, worden door de bevolking geapprecieerd en blijven een appel doen op de publieke opinie: ze hebben een voorbeeldfunctie.

In de komende maanden en jaren zal de eventuele aankoop van de F35 (JSF) voor minstens 6 miljard euro een aandachtspunt en een punt van gewetensbezwaar blijven. Ook is er de jaarlijkse Global Day of Action on Military Spending (GDAMS), gecoördineerd door het International Peace Bureau in Genève (I.P.B.).

*Wie graag meewerkt, neemt contact op met ons
secretariaat.*

Internationaal nieuws over gewetensbezwaarden

Het Europees Bureau voor Gewetensbezwaarden (European Bureau for Conscientious Objection, EBCO, met zetel in Brussel) werd opgericht in 1979 als een koepelorganisatie voor nationale organisaties die opkomen voor de rechten van gewetensbezwaarden tegen militaire dienstplicht. Hun doel is het bevorderen van acties voor de vrijlating van gewetensbezwaarden en lobbyen bij de Europese overheden en instellingen voor de volledige erkenning van het recht op gewetensbezwaar tegen militaire dienstplicht.

Turkse vredesbewegingen die opkomen voor de rechten van militaire gewetensbezwaarden, organiseerden op 11 oktober 2014 in Istanbul de jaarlijkse Algemene Vergadering van EBCO.

Dit belooft een positieve dynamiek en aanzet tot actie want Turkije is nog een van de landen binnen de Raad van Europa dat het gewetensbezwaar niet erkent als een recht.

Vertegenwoordigers van Cyprus, België, Griekenland, Duitsland, Frankrijk, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk waren aanwezig. Rusland was niet vertegenwoordigd wegens de gespannen internationale politieke situatie.

EBCO's jaarrapport over de situatie van de Europese gewetensbezwaarden werd in Istanbul tijdens een persconferentie voorgesteld. Een nieuw element in het rapport over 2014 is de toekenning van asiel door Griekenland aan een Afrikaanse kind-soldaat. Dit nieuws werd onthaald als een overwinning, evenals de erkenning door Frankrijk en Italië van Turkse asielzoekers op grond van hun gewetensbezwaar. In Zweden werd een gelijkaardige asielaanvraag verworpen op basis van het Europees Verdrag van Dublin.

Dit verdrag van Dublin werd uitvoerig besproken want het heeft tot doel om snel te bepalen welke Europese lidstaat verantwoordelijk is voor een asielaanvraag en het voorziet in de overdracht van een asielzoeker aan die lidstaat. Meestal is de verantwoordelijke lidstaat de staat waar de asielzoeker eerst in de EU aankomt. De asielaanvrager moet zich kenbaar maken als gewetensbezwaarde en bewijzen dat hij militaire dienst moet doen, alvorens hij zijn thuisland verlaat.

In het laatste EU-rapport over de toetreding van Turkije tot de EU staat het recht op gewetensbezwaar duidelijk vermeld. Hierover zal EBCO de 'Delegatie voor relaties met Turkije' in het Europees Parlement bevragen. In Turkije is het 'buy out' systeem van militaire dienst van toepassing. Veel dienstplichtige jongeren kunnen de afkoopsom niet betalen en daarom werkt de Turkse overheid aan een aanpassing van de wet. Banken spelen in op deze problematiek en geven leningen zodat de dienstplichtigen de afkoopsom kunnen betalen.

Turkse gewetensbezwaarden worden nog steeds berecht door een militaire rechtbank. De straf die volgt is een gevangenisstraf van 15 dagen tot 1 jaar.

Met spanning wordt uitgekeken naar de zaak 'André Shepherd' (US-deserteur). Duitsland weigerde zijn eerste asielaanvraag. Zijn zaak komt voor het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg. De uitkomst ervan is van groot belang voor de asielaanvraag op grond van gewetensbezwaar in de ganse Europese Unie.

Vertegenwoordigers van EBCO zullen het actuele thema 'minderjarige Europese Syrië-strijders die willen terugkeren' op de agenda van Het Europees Jeugdforum plaatsen. Dit Jeugdforum wil de politici en maatschappij aanmoedigen om elke vorm van oorlog en geweld te veroordelen en om jongeren niet te criminaliseren door hun burgerrechten af te nemen. Want daardoor worden ze gedwongen om in een oorlogssituatie te blijven. EBCO pleit voor aangepaste programma's, therapie en ondersteuning voor jongeren die terugkeren uit Syrië en inzien dat oorlog en geweld een verkeerde keuze is.

In 2016 zal het 100 jaar geleden zijn dat in het Verenigd Koninkrijk de wet op verplichte dienstplicht werd aangenomen. Maar toen werd ook de eerste wet die het gewetensbezwaar erkent, goedgekeurd. Naar aanleiding daarvan wordt er door EBCO gewerkt aan een internationaal symposium in Londen of een andere stad in het V.K. op 14 en 15 mei 2016, internationale dag van de gewetensbezwaarde.

De volgende algemene vergadering gaat door in Brussel op 9 en 10 mei 2015.

Ook de herdenking van 100 jaar Wereldoorlog I in 2014 mocht niet onopgemerkt voorbijgaan. EBCO riep daarom de politici op om meer aandacht te schenken aan de gewetensbezwaarden en extra inspanningen te leveren voor vrede en vluchtelingen. Het volledige persbericht vind je op de website van EBCO.

Ria Verjauw

meer info:

www.ebco-beoc.org/aboutebco

contactgegevens:

European Bureau for Conscientious Objection

Van Elewyckstraat 35, 1050 Brussel, België

Tel: +32 2 648 5220, Fax: +32 2 648 6988

ebco@ebco-beoc.org / www.ebco-beoc.org

GEEN nieuwe
gevechtsvliegtuigen

VRAK steunt de acties tegen de aankoop van nieuwe gevechtsvliegtuigen

Belgen willen geen nieuwe gevechtsvliegtuigen

Er bestaat geen maatschappelijk draagvlak om miljarden te investeren in nieuwe gevechtsvliegtuigen. Volgens een enquête van de UA is slechts 25% van de Belgen daarvoor gewonnen. Dat is een duidelijke boodschap aan de nieuwe regering. De vredesbeweging vraagt aan jou, als organisatie uit het middenveld, om ook je stem te laten horen.

Schatkist heeft geen miljarden euro op overschot

De aankoop van de nieuwe 'jet fighters' kan gemakkelijk tot 6 miljard euro oplopen, een bedrag dat niet ter beschikking is. De jarenlange economische en financiële crisis noopt ieder van ons om zuinig om te springen met de voorhanden zijnde middelen, ook de overheid. Prioriteit voor de nieuwe regering is werk maken van een duurzaam beleid op vlak van economie, klimaat en milieu, gezondheidszorg en sociale zekerheid.

Militaire missies brachten geen vrede en stabiliteit

De militaire interventies in verschillende delen van de wereld hebben niet gezorgd voor meer vrede en stabiliteit. Integendeel. De situatie in bijv. Afghanistan en Libië is uiterst zorgwekkend. Er is dringend nood aan een andere kijk op conflicthantering en vredeshandhaving, want de gekende militaire recepten werken niet. Gevechtsvliegtuigen zijn de slechtst mogelijke investering als we echt een bijdrage willen leveren tot vrede en stabiliteit.

Publiek en democratisch debat

De aankoop van nieuwe gevechtsvliegtuigen vereist een open debat over zowel de rol en toekomst van het Belgisch leger als over welke investeringen prioritair zijn om te kunnen bijdragen aan een duurzame vrede in een veilige wereld. Deze vraag naar een publiek debat wordt ondersteund door het advies van het Vlaams Vredesinstituut dat op 16 juni 2014 werd gepubliceerd.

Hier vindt u de link naar de online-petitie:

www.geengevechtsvliegtuigen.be/nl/geen-gevechtsvliegtuigen-teken-de-petitie

Voor meer informatie, actiemateriaal en acties kunt u hier terecht:
www.geengevechtsvliegtuigen.be/nl

U kunt zelf een activiteit organiseren. Vrede vzw kan inhoud, materiaal en sprekers aanbieden. Een informatieavond in uw gemeente is ook een mogelijkheid:

www.vrede.be/vrede-in-actie/1592-een-avond-over-gevechtsvliegtuigen-in-uw-gemeente .

Gratis proefnummer van het tijdschrift van Vrede vzw.

Zes keer per jaar zorgt Vrede voor een scherpe analyse van het wereldgebeuren. Het tijdschrift schetst de brede context, graaft dieper en kijkt achter de nieuwsfeiten. In elk nummer wordt een actueel onderwerp uitgediept in een dossier, verder zijn er interviews, artikels, boekbesprekingen enz. Info vindt u op www.vrede.be/tijdschrift/proefnummer.

Agenda

Conferentie Women's Power to stop War, 27-29 April 2015, Den Haag. Een initiatief van WILPF (Women's International League for Peace and Freedom): www.womenstopwar.org/

VRAK – AKtie VRedesbelasting **Patriottenstraat 27, 2600 Berchem**

VRAK-rekening: BE28 0011 2812 1720

Tel.: 03/281 68 39; GSM 0499/138855; Fax: 03/281 68 79;
E-mail: vrak@advalvas.be; Website: www.vredesbelasting.be

Lid van

Redactie: Dirk Panhuis, Ria Verjauw en Jan Hellebaut
Opmaak: Bob De Baecke
V.u.: Jan Hellebaut, Patriottenstraat 27, 2600 Berchem

Wens je de VRAK-info niet meer te ontvangen, stuur dan een mailtje naar vrak@advalvas.be.